

บทที่ 1

บทนำ

วิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนชนิดหนึ่งซึ่งแพร่ทั้งภาพและเสียงไปยังเครื่องรับโดยคลื่นทางอากาศ อันเป็นสื่อที่แพร่ให้ผู้ชม ชมได้อย่างกว้างขวาง ในประเทศไทยมีเครื่องรับโทรทัศน์มากมายนับล้านเครื่องมีทั้งในกรุงเทพฯ และในส่วนภูมิภาค มีสถานีให้บริการ การแพร่ภาพทั้งหมดในประเทศขนาดใหญ่ 9 สถานี และมีสถานีย่อยสำหรับถ่ายทอด และช่วงต่อคลื่นมากมายหลายแห่ง เพื่อให้ภาพที่แพร่ไปจากสถานีต่าง ๆ ไปถึงเครื่องรับของประชาชนอย่างทั่วถึง รายการต่าง ๆ ที่เผยแพร่ไปของแต่ละสถานีก็มีต่างชนิด ต่างรายการซึ่งผิดแผกแตกต่างกันไป สุดแต่สถานีจะสามารถทำได้ดีน้อยมากได้แค่นี้ ย่อมเป็นที่ทราบกันดีแก่ใจแล้ว

จะมีใครบ้างไหมที่จะคิดว่ามนุษย์จะคิด แพร่ภาพและเสียงไปทางอากาศ เช่น วิทยุ-โทรทัศน์ เป็นเรื่องประหลาดมหัศจรรย์ใจแก่มวลมนุษย์ ในการแพร่ภาพครั้งแรก ๆ ประชาชนอัศจรรย์ใจกันมาก แต่ก็เป็นความจริง ไม่ใช่สิ่งประหลาดมหัศจรรย์เสียแล้ว ในขณะนี้เพราะโทรทัศน์สามารถแพร่ภาพจากประเทศหนึ่งไปยังประเทศอื่น ๆ ได้โดยใช้ระบบดาวเทียม หรือสามารถแพร่ภาพจากดวงดาวในพิภพ มายังโลกได้ ดูเป็นที่แปลกประหลาดมากขึ้นแต่ก็จะไม่ใช่ของแปลกเรื่อง ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะเทคโนโลยีต่าง ๆ ย่อมทำได้ในสิ่งที่คนโดยทั่วไปนึกไม่ถึง

ในการแพร่ภาพของแต่ละสถานี และแต่ละรายการนั้น การแพร่ภาพจะต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้ในการแพร่ภาพกลุ่มคนผู้ทำงาน เป็นจำนวนมากมาย งานแพร่ภาพแพร่รายการเหล่านั้นจึงจะออกมาสู่สายตาของผู้ชมได้

บทนี้จะนำท่านไปสู่เรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นทางการในการผลิตรายการต่าง ๆ ซึ่งพอจะเขียนเพียงย่อ ๆ ได้ดังนี้

1. ขบวนการผลิตรายการ
2. ขบวนการแพร่ภาพ

ขบวนการผลิตรายการ ประกอบด้วย

1. สถานี และห้องผลิตรายการ
2. เครื่องใช้และอุปกรณ์
3. บุคคลากรและเจ้าหน้าที่

4. ผู้ร่วมรายการ
5. ผู้จัดรายการ
6. ผู้ผลิตรายการ และผู้กำกับการแสดง

ระบบแพร่ภาพ ได้แก่

1. ระบบควบคุมการแพร่ภาพ
2. ระบบเครื่องส่ง และห้องส่ง
3. เสาอากาศ
4. เครื่องรับ

ในการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ อาจมีการผลิตรายการสด คือ ขณะที่ผลิตรายการก็ออกอากาศแพร่ภาพทันที หรือบันทึกไว้ด้วยเทปโทรทัศน์ (Video Tape Recorder) หรือถ่ายเป็นภาพยนตร์สำหรับวิทยุโทรทัศน์ก็ได้ แล้วนำมาออกอากาศตามวัน และเวลาตามต้องการ ขึ้นอยู่กับว่าสถานีต่าง ๆ จะนิยมทำกันอย่างไร สำหรับในประเทศไทยเรา ขณะนี้นิยมทำทั้ง 3 แบบ สุดแต่เวลาและโอกาสจะอำนวย แต่ก็มีการผลิตรายการเป็นเทปโทรทัศน์ สำหรับรายการสดที่ออกแพร่ภาพไปเลย ก็จะต้องออกแพร่ภาพไปโดยไม่มีทางเลือก ถ้าผิดก็ออกแพร่ภาพไปทั้งผิด ๆ การตรวจสอบทำได้ยาก หรือทำไม่ได้ สำหรับเทปโทรทัศน์นั้นก็อาจมีการบันทึกเทปใหม่เมื่อมีการผิดพลาด หรือไม่พอใจในการบันทึกเทปนั้น ๆ หรืออาจมีการตัดต่อเช่นเซอร์เรื่องรวมนั้น ๆ ได้ เป็นการผลิตรายการที่ได้ผลดี จะมีข้อเสียอยู่บ้างแต่น้อยมาก เช่น ภาพอาจลึบอันเกิดจากเครื่องบันทึกภาพไม่ดีบ้าง และอาจไม่เหมาะกับรายการที่ผู้ชมอยากกร่วมรายการ หรือต้องการให้มีผลสะท้อนของผู้ชมรายการ (Feedback) เพื่อตรวจสอบความนิยมของรายการ

นอกจากรายการจะมี 3 ประเภทคือ รายการสด เทปโทรทัศน์ และภาพยนตร์แต่จะแบ่งลักษณะของรายการวิทยุโทรทัศน์เป็นชนิดต่าง ๆ ตามลักษณะอีกคือ

1. รายการบันเทิง
2. รายการข่าว
3. ภาดสารคดี
4. รายการการศึกษา
5. รายการโฆษณา

รายการบันเทิง แบ่งโดยย่อ ๆ ดังนี้

1. ละคร, การละเล่น, เพลง ฯลฯ
2. ภาพยนตร์บันเทิง
3. ละครประกอบภาพยนตร์
4. การละเล่นต่าง ๆ

รายการข่าว

1. ข่าวแบบอ่านเท่านั้น
2. ข่าวภาพยนตร์
3. ข่าวต่างประเทศ
4. ข่าวบันเทิง-สังคม
5. ข่าวกีฬา ฯลฯ

รายการสารคดี

1. ภาพยนตร์สารคดี
2. รายการเฉพาะเรื่อง เช่น รายการการบินไทย รายการปัญหาชีวิต และสุขภาพ รายการสยามปริทัศน์ รวมคำแห่งปริทัศน์ รายการแม่บ้าน เทียวเมืองไทยใน 1 นาที ส่วนใหญ่เป็นรายการสด

3. เกมส์ต่าง ๆ

รายการศึกษา

1. ภาพยนตร์การศึกษา
2. การบรรยายวิชาการต่าง ๆ โดยตรง
3. การจัดรายการสำหรับเด็ก เช่น ของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ศธ.
4. รายการให้ความรู้ทั่วไป เช่น รายการเทียวเมืองไทย 5 นาที, ขนบธรรมเนียมประเพณี กรุงเทพฯ ปัจจุบัน ฯลฯ

รายการโฆษณา

1. โฆษณาสด มีผู้ประกาศออกมาโฆษณา หรือคั่นระหว่างรายการ
2. โฆษณาเป็นภาพนิ่ง อาจเป็นภาพหรือสไลด์แล้วอ่านประกอบ หรือทำเสียงประกอบ หรือบันทึกเสียงประกอบ

3. ภาพยนตร์โฆษณาเรื่องราวสั้น ๆ

รายการต่าง ๆ อยู่ในความควบคุมของ คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียง และ
วิทยุโทรทัศน์ หรือเรียกว่า กบว.

ประเภทประเภท

1. ประกาศสถานี
2. ประกาศรายการ
3. ประกาศแจ้งความ
4. ประกาศทางราชการ

ฯลฯ